

χρειάζεται μεγάλο μυαλό· όσο για τη συμπλήρωση· έχεις μεγαλύτερη ευκολία· γιατί εμάς έχεις μπροστά σου τὰ χαράκια τῶν γραμμάτων, πού λείπουνε, ἢ εμάς ἀπὸ τὴν ἀδεια θέση ὑπολογίζεις τὰ γράμματα, εὐκολα βάζεις ἐκεῖνα πού λείπουνε καὶ συμπληρώνεις τὰ χειρόγραφα· ἀλλὰ γιὰ τὰ δημοτικά τραγούδια, πού φέρνουνται ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, μποροῦμε νὰ κάμουμε τὴν ἴδια δουλειά;

Ἄγιοι Δοῦλοι 8 τοῦ Ἀλωνέρη 1905

Μένω μὲ σέβας
ΔΗΜ. Θ. ΣΠΗΓΟΣ

ΧΑΡΑΒΓΕΣ

Γλυκεῖα χύνονταν γαλήνη στὰ καθάρια τὰ νερά
Κι ἀλαφρόπνοο ἐν' ἀγέρῃ πέταγε μὲ θρὸ στὰ φύλλα,
Ὁ ἀβγερινὸς στὰ ὕψη χρυσοφύγας λαμπερὰ
Κι ἀχοπέταγμα ὕμνου ἀγάπης σὲ στεργιὰ καὶ κύμα ἐκύλα.

Δροσοστάλαχτη ἡ ἀβγοῦλα ἔσβουε τ' ἄστρα στὴ σειρὰ
Καὶ γυροφῶν ἐξεδιαλυοῦσε γύρω καὶ βουνῶν μαβρίλα
Μὲς σ' ἀντιφεγγίδες χρωμάτων· κ' ἐχυνόταν μὲ χαρὰ
Στὸν ἀστραφτερό της δρόμο, τ' οὐρανοῦ ἡ χρυσὴ κεντήλα.

Ξάφνω μπρὸς μου ἄλλη χαράζει ροδοφώτιστη ἀβγὴ
Καὶ προβαίν' ἥλιος καινούργιος φωτεινὸς καὶ φλογεὸς
Ποῦ ἡ δλόπυρρὴ του, καίει τὴν καρδίᾳ μου, ἀναλαμπή·

Στρέφω πίσω: βλέπω τώρα σκεπασμένη καὶ θαμπή
— Συμπαθήστε μ' ἄγρια ψῶτα, τ' οὐρανοῦ πού κλαίει ὁ θόλος —
Κεῖνη π' ἀνεχόρταστα εἶδα, τὴ χρυσώρια ἀνατολή.

[Κατὰ τὸν Annibal Caro]

ΝΑΣΙΠΠΟΣ

ΜΑΜΑ

Γιὰ τὴ γυναῖκα μου

Μαμά, εἶναι ἡ γλυκόλαλη καὶ θερμὴ λέξη, πού
προφέρουν πρῶτα πρῶτα τὰ χεῖλάκια τοῦ μωροῦ
παιδιοῦ, σὰν ξανοίξῃ γιὰ πρώτη φορὰ τὸ φῶς τοῦ
κόσμου· μαμά εἶναι καὶ τὰ τελευταῖα λόγια πού
προφέρουν τὰ σθυσμένα χεῖλια ὄντας στὸ ὑστερὸ πάλ-
λημα τοῦ θανάτου ζητοῦνε βοήθεια. Πόση γλυκάδα,
πόση ἀγάπη, πόσα γέλια καὶ δάκρυα κρύβονται σ'
αὐτὴ τὴ λέξη, ἡ μάνα γυροῖ.

Μαμά, ἡ θεῖα καλοσύνη τοῦ Θεοῦ, μαμά, τὸ
μεγαλεῖο τῆς παθιασμένης ζωῆς... Ἡ παρθένα εἶναι
ένα γλυκὸ ὄνειρο τῆς φθαρτῆς ζωῆς, εἶναι ένα ἄφτια-
στο πνέμα, πού πρέπει νὰ βαδίσῃ σὲ θετικὸ σκοπὸ,

τίστασι κατὰ τῆς ἀρχῆς, δυὸ χρόνια καὶ πεντέμισι
μῆνες φυλακὴ... Αἱ ποῖες εἰν' αὐτός; Καὶ χτύπησε
δυνατὰ τὸ βούρδουλα ἀπάνω στὸ τραπέζι.

Μὲ τὸ χτύπημα τοῦ βούρδουλα ἀνατινάχτηκε
ἀπάνω καὶ τὸ παλληκάρι τῆς Φακῆς...

— Κύριε σταθμάρχῃ, λέει, νὰ μᾶς συμπαθῆς
ὅπου... ξέρεις ἐμεῖς κακὸ σκοπὸ δὲν εἴχαμε· θὰ τρώ-
γαμε καὶ θὰ πηγαίναμε νὰ ἡσυχάσωμε... ἐμεῖς, νὰ
ἀρώτα νὰ ἰδῇς ποτέ μας... εἴμαστε ἡσυχὸι ἀνθρώποι...

— Ἄ, τοῦ λόγου σου λοιπὸν εἶσαι πού λένε
πῶς δὲν ἀκοῦς μὴδ' ἀρχῆς μὴδὲ νόμους, πού εἶσαι
ένας ἀνυπόταχτος, ένας αἰρετικὸς, ένας φευγόδικος...
Ἄ εἰσὶ εἶσαι!

— Ὅχι· νὰ μὰ τὸ σταυρό· καὶ σταυροκοπήθηκε
ὁ καπετάνιος τῆς Φακῆς· ἐγὼ, κύρ ἀξιωματικέ, νὰ
πῶς τὸ λένε, ποτέ μου μωροῦ παιδιοῦ δὲν ἔλυσα
μύτη. Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἀγάγια ἀγάγια τὸ βόλεψε
γιὰ τὴν πόρτα πού εἴτανε ἀνοιχτὴ φαρδεῖα πλα-
τεῖα...

— Στάσου, λέει ὁ ἀνωματάρχης, νὰ σὲ ψάξω,
νὰ σοῦ κάμω κατοικονέρεβνα, νὰ μὴ φορῆς ἄρματα...

Τὴν ὥρα πού ἔκαμε πῶς θὰ πάῃ κατὰ κείνον
ὁ ἀνωματάρχης, μ' ἓναν πῆδο ὁ Καχπεντουινὰς πε-
τάχτηκε ὅσω καὶ τοῦδωκε σὲ κάττι θεοσκότεινες στε-
νοῦρες φωνάζοντας...

εἶναι μιὰ καλλονή, πού θέλει καὶ ζητάει ἀληθινὸ σε-
βασμό. Τὸ στεφάνι καὶ ἡ μητρότητα βάζει καὶ φέρ-
νει τὴ γυναῖκα, τὴν παρθένα, στὴν ὕψηλὴ βαθμίδα
τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς. Ἡ μάνα θὰ βάλῃ τὰ
ἀσάλευτα θέμελα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς καὶ γαλή-
νης. Κανένα πλᾶσμα, κανένα ζῶο δὲν εἴχισε, οὔτε
θὰ ζήσῃ πού νὰ μὴ αἰσθάνεται ἀνάλογα μὲ τὴ φυ-
σικὴ του κατάστασι αὐτὴ τὴ γλυκεῖα καὶ περιπό-
θητὴ λέξη πού κρᾶζεται μαμά, καὶ οὔτε κανένα
πνέμα καὶ καμμιὰ θέλησι ἐσκέφτηκε ποτέ νὰ στε-
ρήσῃ τὸν κόσμον τέτοιας θεϊκῆς καὶ χριστιανικῆς
ἀγάπης...

Εἶναι ἀνοιξὴ καὶ εὐρισκόμαστε στὴ νεότητι τοῦ χρό-
νου τριγυρισμένοι μ' ἄνθη καὶ εὐωδίες, μὲ λουλούδια
καὶ χρώματα, μὲ γέλια καὶ χαρές. Κι αὐτὴ ἡ πο-
λύπαθη καρδιὰ στ' ἄπειρα χαμόγελα τῆς ἀνθοστο-
λισμένης φύσης, ἀρχίζει νὰ εἰσπνέῃ ὀλόχαρες ματιές
καὶ μὲ κρυφὸ πόνον νὰ γλυκοσθάνεται πρὸς καὶ
γέλια καὶ χαρές. Ἡ γῆ εὐρωστὴ καὶ πλούσια σκορ-
πάζει περίσσια τίς εὐωδίες τῆς καὶ τὰ στολίδια τῆς,
ἐνῷ ὅλη ἡ φύσι παίζει καὶ διασκεδάζει σ' αὐτὴ
τὴν ἀτέλειωτη εὐτυχία.

Μία νὰ καθισμένη στὴ χλωρὴ τὴν πράσινη
χλόη χάνεται ἀνάμεσα σ' αὐτὸ τὸ τρελλὸ πανηγύρι.
Σὰ νυφούλα καὶ σὰ νεράιδα τοῦ βουνοῦ στέκεται
καὶ. Τάχα νᾶναι καὶ αὐτὴ παρθένα κόρη καὶ ἤλθε νὰ
παίξῃ μὲ τὴν ἀνοιξὴ τῆς ζωῆς, πού κρᾶζεται νύμφη,
μαζὶ μὲ τὴν παναιώνια ἀνοιξὴ τοῦ ἀγύριστου χρό-
νου καὶ νὰ πλέξῃ στέφανον χαρᾶς μὲ λούλουδα καὶ
κρίνους; Τὸ πρόσωπό της δὲν προδίδει τίποτε, μὰ ἡ
ματιὰ της λέει πολλά. Εἶναι μητέρα, εἶναι μητέρα
μὲ πάθος καὶ μὲ θέλησι, εἶναι μητέρα πού μέσα σ'
ένα πλᾶσμα ἀγγελικὸ ἔχει κρυμμένα βάσανα, λύπες,
γέλια, χαρές... Ἐνα ἀγγελουδί, ἓνα μωρό, ὁ Ἀλέ-
ξαντρός της μισοκρυμμένος στὴν ἀνθοστολισμένη
χλόη ροδοκόκκινος καὶ χαρούμενος παίζει ἀδιάφορα
μὲ τὰ λουλούδια καὶ τίς χρωματιστὲς πεταλοῦδες
π' ἐλαφρὲς τριγυρίζουν τὰ μυρωδάτα ἄνθη. Ἄχ, τὸ
ἀγγελουδί τὸ ὑπέρλαμπρο, πού φέρνει τὴν ἀρμονία
τοῦ θεοῦ κόσμου καὶ τῆς παθιασμένης ζωῆς, πού
εἶναι ἡ ἀκατανίκητη δύναμις τῆς γυναικός. Κάθε
φωνή του, κάθε τρελλὸ χαμόγελό του, κάθε ἀπρό-
σεχτο βῆμα του, κάθε κουρασμένος ἀνασασμός του
ἀπὸ μακρυὰ, σὰ μαγνήτης καθρεφτίζεται σ' ἓναν
τρυφερό καὶ πονετικὸ καθρέφτη, πού λέγεται καρ-
διὰ μάνας.

Χρυσὲ ἀγγελε! Σὲ τί μεσουράνια ἀνεβάξεις τὸ
πνέμα καὶ τὴν ψυχὴ τῆς μάνας, σὲ τί ἀόρατα σκα-

— Αἰντε, μωρὲ, καὶ νᾶχῃς χάρη πού δὲν εἶμαι
πιομένος, ἀλλοιῶς... καὶ χάθηκε μέσα στὸ θεοσκό-
τειδο.

Μ' αὐτὸ τοῦ φάνηκε πῶς ἔσωσε τὴν τιμὴ τῆς
παλληκαρίας του. Ὁ ἀνωματάρχης ἓνα ἓνα ἐδίωξε
τὰ παιδαρέλια πού τόσην ὥρα στεκόντανε ζαβλακω-
μένα καὶ θεωρούσαν τὸν ξεπεσμό τοῦ καπετάνιου
των. Ὁ καφενὲς ἄδειασε.

— Τίνος εἰν' αὐτὰ τὰ φαγοπότια; λέει τοῦ
Γλυφιᾶ.

— Νὰ μαθῆς τῶν παιδιῶν...

— Ἄ καλὰ αὐτὰ θὰ μαρτυρήσουνε τὴν ἀντίστασι
κατὰ τῆς ἀρχῆς. Γλήγορα στὴ στρατῶνα νὰ τὰ
κουβαλήσῃς· κι ἀνεσήκωσε τὸ βούρδουλα. Τί νὰ κά-
μῃ ὁ φτωχὸς ὁ Γλυφιᾶς; Βασιλικὴ διαταγὴ καὶ
τὰ σκυλιὰ δεμένα. Τὰ μάζωξε ὅλα σὲ μιὰ κόφα καὶ
δρόμο κατὰ τὴ στρατῶνα βλαστημῶντας μέσα του
καὶ τὸν ἀνωματάρχῃ καὶ τὸν Καχπεντουινὰ.

Τὴν ὥρα κείνη ξεκόλλησε ἀπὸ μέσα ἀπ' τὸ σκο-
τεῖδι ἓνας ἰσκιος καὶ ζύγωσε κατὰ τὸν καφενέ.

Ἦταν ὁ χωρατατζῆς ἀδερφός τοῦ Καχπεντου-
ινὰ ὁ Ἀλέξης πού καὶ ἀντίκρυ τρυπῶμενος ἐβλεπε
ὅλο τὸ πανηγύρι καὶ σπαρταροῦσε ἀπ' τὰ γέλια.
Ἄμα τὸν εἶδε ὁ ἀνωματάρχης ξέσπασε κι αὐτός στὸ
γέλιο.

λοπάτια στηρίζεις καὶ φέρνεις τὰ τρελλὰ ὄνειρά
της ὅταν στὰ μαλακὰ της στῆθι σὲ σφίγγει μὲ πᾶ-
θος μάνας καὶ σὲ κρᾶζει παιδί της.

Τρελλὴ γυναῖκα, πνέμα ἄστατο, πού στὰ λόγια,
στὸ νοῦ καὶ στὴν ψυχὴ πάντα ἀδύνατη εἶσαι, θὰ
γενόσουν κατὰρα τῆς γῆς καὶ μέτος τοῦ κόσμου, ἂν
ἡ μεγάλη σοφία τοῦ Θεοῦ δὲ σοῦ στελεγε στὴν ἀγκα-
λιά ἓνα πλᾶσμα νὰ σὲ κρᾶζῃ μητέρα.

Ἀλωνέρη 18 1905

Κέρκυρα

ΠΑΙΔΕΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΑΙΩΝΩΝ ΒΑΘΙΑ

ΤΑ ΡΟΔΑ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

Μὲ καρδιοχτύπι ἡ Βήγαινα γυρνάει ξεμαλλιάρα
στὰ δάση μέσα γιὰ νὰ βρῇ τὸν ὁμορφὸ ἐραστὴ της.
θαρρεῖ πῶς τὴν ἀπάτησε μὲ κείνη τὴ ζουλιέρα
τὴν Περσεφόνη, κι ἄγρια ἐσπάζει ἡ ὀργή της.

Καὶ τρέχει, τρέχει ἐδῶ κ' ἐκεῖ μὲ ζούλια, μὲ λαχτάρα,
γυρεύοντας τὸν Ἀδωνι, — τὸ τρυφερὸ παιδί της —
πού μέσ' τὰ ρόδα ἀνάμεσα ἐβρήκε μὲ τρομάρα,
ἀπάνω κάπρο θάνατο στὴ γῇ τὴν ἰδική της.

Τρελλὴ ἀπὸ τὴ λύπη της ἡ θεῖα Ἐρωμένη
στοὺς βάτους, στὰ χαμόκλαδα δλημερὲς γυρνάει,
στ' ἀγκάθια ἀγκυλώνεται καὶ βγαίνει πληγωμένη.

Τὸ αἷμ' ἀπὸ τὸ σῶμα της, τ' ἀφρόπλαστο κυλᾷ
καὶ πέφτοντας στὰ κάτασπρὰ τὰ ρόδα ὡς τὴν ὥρα
ἐκείνη, τὰ κοκκίνησε μὲ τὸν ἀγνὸν ἰχθῶρα!

Λεμεσός

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

Ο ΣΥΜΜΑΧΟΣ

Καλέ μου σύντεκνε,

Μοῦ φαίνεται πῶς θὰ γύρισε πλεῖς πίσω. Στὸ
ταξεῖδι πῶς τὰ καλοπέρασες; Πού γιόρταξες τὰ
Λαμπρόσκολα; Στὴν τουρκοσλαβωμένη, γιὰ στὴν
Προγονοσλαβωμένη Ἑλλάδα; Ἐγὼ ἐδῶ τὰ κουτσο-
πέρασα· ἄκουσα τὴ Λαμπρὴ, τὸ Βαγγέλιο στὸ κεί-
μενο, στὸ ἥρωικὸ ἐξάμετρο, καὶ στὸ Ἀττινικό· μο-
νάχα ρωμεῖκα δὲν τᾶκουσα. Συλλογίσου κουταμάρες·
σ' ἓνα χωριουδάκι, σὰν αὐτὸ πού βρίσκουμαι, νὰ
σοῦ διαβάζουν οἱ παπάδες τὸ Βαγγέλιο Ἀττινικά!
Τέτοια στενοκεφαλιά δὲν μπορεῖ νὰ τὴ χωρέσῃ τὸ
κεφάλι μου.

— Μωρὲ Ἀλέξη, λιγὰκι ἀκόμα δὲ θὰ μπο-
ροῦσα πλεῖς νὰ βασταχτῶ. Τέτοις χωρατῶ, τέτοις
πανηγύρι δὲ μοῦ ξανάλαχε. Καὶ τώρα θὰ χρυσοπε-
ράσωμε ἀπόψε. Τὸν κακομοῖρην τὸ Γιώργη μὴδὲ γνῶ-
ρα δὲν τοῦδωκα...

— Ἐδῶ κάπου δλόγυρα θὰ παραφυλάγῃ νὰ φύ-
γῃς, γιὰ νὰ ξανάρτῃ... Κάπου σὲ καμμιὰ ξώπορτα
θάνε καλλημένος καὶ θὰ καρτερῇ, ἢ πίσω στὴς ρεμ-
ματιές θὰ παίρνῃ τὸν ἄντρα του. Ἐλα, ἔλα νὰ τοῦ
καμῶμε ἀκόμα ἓνα παιγνίδι· μπορεῖ νὰ τοῦ κῶψωμε
τὸ βήχα του μιὰ καὶ καλὴ... κι ὕστερα πᾶμε στὴ
στρατῶνα καὶ γλεντοῦμε.

Γελῶντας κι οἱ δύο τοὺς βγήκανε ἔξω. Τραβή-
ξαν ἀπ' τᾶλλο μέρος, ἔχι ἀπὸ κείνο πού ἔφυγε τὸ
παλληκάρι τῆς φακῆς. Ὁ Ἀλέξης πού ἤξερε τὰ
φυσικά του εἶπε στὸν ἀνωματάρχῃ.

— Θάπογούσις καὶ θάνε ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος.

Στὸ δρόμο συνωμωλήστηκαν τί θὰ τοῦ παίξουν
ἂν τότε βροῦνε. Ἐσκινίσαμε μέσα στὸ στενόδρομο
πού πήγαινε κατὰ τίς ρεμματιές, γειτονιά μὲ κακὸ
ὄνομα γιὰ τὰ Σταιχεῖα της καὶ τίς Ἀνεραΐδες της·
κακοτοπιές πού δὲν τίς περνοῦσε κανένας χωρὶς νά-
νετριχιάσῃ καὶ νάκούῃ τὸ καρδιοχτύπι του. Πλατά-
νια θεόρατα, χιλιοχρονίτικα, μὲ τὰ κλωνάρια πάνω
μεσάρανα σηκωμένα, μὲ κουφάλες κάτω ἔτες μ' ἓνα